

for Københavns 6te Valgkreds (Hammerich), hvem jeg ikke vil angribe personlig i nogen som helst Retning, men som jeg synes, havde Uret i denne Sag. Det forekom mig, at han saa forkert paa Licitationsspørgsmaalet, navnlig fremkom han med en Bemærkning om, at man ved at gaa den Vej, han her ønskede at gaa ved Opførelse af Fængselet, nemlig at bortgive det hele uden Licitation i Generalentreprise, undgik Ringdannelser. Det var altsaa en overordentlig simpel og let Løsning af dette uhyre indviklede Spørgsmaal, der i de senere Aar har beskæftiget Masser af Nationaløkonomer og Masser af praktiske Mennesker. Ved at følge det ærede Medlems Anvisning skulde man kunne undgaa alt, hvad der hedder Kartelsystem, det var man færdig med. Men dette Kartelsystem er et saa overordentlig indgribende Spørgsmaal i hele den moderne Industri- og Bygningsvirksomhed og for øvrigt ogsaa paa alle Handelsomraader, at det kan man ingenlunde affærdige med saadanne faa Bemærkninger, det ryddes afgjort ikke af Vejen derved. Emnet er af et saa enormt Omfang, at om jeg skulde gennemgaa alle de vigtige Ting, der berøre Udbudet og den deraf følgende Forretning, vilde det tage alt for lang Tid, og det skal jeg heller ikke indlade mig paa. Jeg vil blot tage dette akutte Tilfælde for mig og sige: Det, der her er sket, er ikke Maaden, hvorpaa Staten, som bør være Foregangsmand i disse Forhold, bør løse dette vigtige Spørgsmaal, hverken for sin egen Skyld eller for det Eksemplens Skyld, den viser andre. Jeg maa sige, jeg forstaar ikke, at den højtærede Justitsminister ikke har været skarper og strammere i denne Sag, end han har været, efter den Advarsel, han fik fra Tinget i Fjor. Selv om vi vare et Mindretal, pegede vi dog meget stærkt paa Vanskelighederne ved dette Spørgsmaals Løsning, og jeg synes, vore Ord burde have været en Advarsel, saa at han netop havde behandlet denne Sag med særlig Varsomhed.

Der er her nævnt Eksempler paa disse Udbud. Jeg skal kun tage et af dem frem, nemlig det, der angik det elektriske Arbejde derovre, der kunde tages andre Eksempler, men jeg vil nøjes med dette ene. Efter de Papirer, som jeg desværre kun har kunnet faa Tid til at gennemlæse meget flygtigt, har jeg faaet det Indtryk, og det er vist rigtigt, at der først søges et Tilbud fra et Nyborg-Firma paa dette elektriske Anlæg, et ret stort Anlæg, den 28.

Marts i Fjor. Dernæst søges der et Tilbud fra det samme Firma paa Mandsfængselet og fra 2 andre Nyborg-Firmaer paa Kvindefængselet den 11. August, altsammen uden Projekt, saa de selv maa komme med Forslag. Saa kommer der et københavnsk Firma ind, som synes at være dyrere end det oprindelige Nyborg-Firma — det kan ikke ganske klart afgøres, der staar i de Papirer, jeg har læst, at det „synes“ at være dyrere —, og paa dette Tidspunkt finder Arkitekten sig foranlediget til at skaffe det, der burde have været fra Begyndelsen, nemlig et Projekt. Men dette udarbejdes ikke af en kontrollerende eller ledende Ingeniør, det udarbejdes af det københavnske Firma, altsammen overordentlig irregulært. Saa indbydes alle Firmaerne til at indgive Tilbud paa dette Projekt den 23. Oktober, og her har oven i Købet det københavnske Firma regnet med en Dispensation, som de andre Firmaer ikke kendte, fra Nyborgs Byggetativ. Det er for det første en Masse Ulejlighed at gøre disse Mennesker, og for det andet har man aabnet Adgang for en Mængde Fortolkninger og Forklaringer, hvor det foretrukne Firma maaske af de andre mistænkes for at have benyttet dit og dat til at skaffe sig Fordel. Man mangler det, der hører til ved Statens Licitationer, nemlig det klare, skarpe Grundlag for Tilvejebringelsen af Tilbud.

Den Vej, man skulde være gaaet, og som blev angiven fra Rigsdagen i Fjor, var den, at man først burde have spurgt det paagældende Nyborg-Firma. Hvis der var flere, burde man forud lave et omhyggeligt Projekt, men hvis der kun er eet, og der var kun eet fra Begyndelsen, faar man et Tilbud derfra og lader det saa gaa efter og kontrollere af sagkyndige. Var det saa tilfredsstillende, var det Paalægsket Fyldest, der er kommet fra Rigsdagens Side, men som jeg, som sagt, ikke billigede, dog, det var der nu engang, og det kunde godt bruges. Finder man derimod, at vedkommende Firma er for dyrt, kan jeg ikke se rettere, end at det vilde være korrekt at udskrive offentlig Licitation paa Grundlag af udførlige Projekter og Betingelser, saa at enhver vidste, hvad de bød paa. Saa kunde man ikke have ført nogen som helst berettiget Klage, saa vilde Sagen være klar. Men alt dette har man ikke gjort. Man har taget Sagen, som den kunde falde. Og jeg maa sige, at naar man endelig gaar fra den Besked, man har faaet af Rigsdagen, synes jeg ikke, det er heldigt, at man søger til